

Fra: Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, WWF, Greenpeace, Bellona og Norges Kystfiskarlag

Til: Olje- og energidepartementet

Høringsuttalelse TFO 2018 – TFO-området og forslag til utvidelse

De undertegnede organisasjonene viser til høring på forslaget om utvidelse av TFO-området. Organisasjonene mener TFO-utvidelsen for 2018 må avvises, og at TFO-ordningen må avskaffes som tildelingsmekanisme på norsk sokkel. Ordningen tar ikke hensyn til miljøfaglige råd og utgjør en stor risiko for naturen i havområder som Stortingets vedtatte forvaltningsplaner skal ivareta. TFO-ordningen undergraver en helhetlig forvaltning av havmiljøet og vil også bidra til å øke klimagassutslippene fra oljeindustrien. [Nye tall for lønnsomheten](#) til det eneste utviklede oljefeltet i Barentshavet, Goliat-feltet, viser at det slett ikke er noen selvfølge at utbygging av oljefelt i disse havområdene blir lønnsomme for staten. Ny tilkommen informasjon viser også at utbygginger kan bli lønnsomme for selskapene og ikke for staten etter skatt, som bl. annet fremkommer i brev fra olje- og energiministeren til Energi- og miljøkomiteen datert 4. desember 2017 (referanse: 17/1779-). Flertallet i Stortingets energi- og miljøkomite har nylig [bedt om en ny oljemelding](#) i lys av at næringen står foran andre utsikter enn det den gjorde da den forrige stortingsmeldingen om petroleumsnæringen kom i 2011. Med endrede utsikter for næringen, og stadig sterkere klimaambisjoner globalt, er forslaget for tildeling av leteareal gjennom TFO-ordningen ikke en farbar vei, hverken for klima, for naturen i de berørte områdene, eller for norsk økonomi.

De undertegnede organisasjonene mener:

- TFO-ordningen har forlatt det som var formålet da den ble innført og fungerer i dag som en omgåelse av gjeldende petroleumsregelverk og ordinære konsesjonsrunder.
- TFO-ordningen vil føre til økte klimagassutslipp i oljeindustrien. Dette er ikke forenlig med klimatiltak og utfasing av fossil energi til fordel for fornybart.
- Det er prinsipielt problematisk at regjeringens forslag til utvidelse av TFO-området nå utvides langt inn i det som må forstås som umodne områder på norsk sokkel, i strid med hensikten bak ordningen.
- Det er svært problematisk at regjeringen presiserer at miljøfaglige hensyn ikke skal tas i forbindelse med vurderinger av TFO-utvidelsen, til tross for at det er snakk om områder hvor miljøfaglige vurderinger tilsier at petroleumsvirksomhet vil være skadelig.
- TFO-ordningen "låser fast" havområder til å være åpnet for petroleumsvirksomhet. Det er ingen mekanismer som endrer statusen til et TFO-område dersom man får ny kunnskap, og det er ingen reell mulighet for å trekke tilbake konsesjoner. TFO-området kan bare ekspandere.
- Stortinget har vedtatt at norske havområder skal forvaltes med en helhetlig og økosystembasert tilnærming. TFO-ordningen undergraver dette.
- TFO-ordningen omgår viktige forvaltningsprosesser som forvaltningsplaner og verneplaner, og åpner for petroleumsvirksomhet i særlig verdifulle og sårbare områder der slik virksomhet ikke bør forekomme.
- Det er særlig bekymringsverdig at blokker som grenser til stengte områder utenfor Lofoten og Møre-blokkene blir delt ut. Seismisk og risiko for uhell utgjør en trussel for fornybare fiskeressursene i disse områdene.

Organisasjonene har påpekt problemene med TFO-ordningen tidligere, og er sterkt kritisk til at den fremdeles videreføres og at TFO-området igjen utvides.

TFO-ordningen er til hinder for grønn omstilling

I desember 2015 kom statsledere fra hele verden til enighet om en global klimaavtale, som Norge ratifiserte i 2016. Den har som mål å begrense oppvarmingen av gjennomsnittstemperaturen på jorda til godt under to grader celsius, og tilstrebe maksimalt halvannen grads oppvarming. FNs klimapanel har slått fast at ⅔ av verdens kjente fossile ressurser må bli liggende i bakken for at vi skal ha en realistisk sjanse til å forhindre oppvarming over to grader. I september 2017 kom rapporten [«The Sky's Limit Norway»](#) fra Oil Change International som blant annet slår fast at *«Norges utslippskurs med foreslåtte og prosjekterte nye olje- og gassfelt er ikke på linje med nivået av globale utslippskutt som skal til for å nå klimamålene fra Parisavtalen.»*

I Norge er oljeindustrien den største årsaken til at Norges klimagassutslipp har økt siden 1990. Ifølge Statistisk sentralbyrå har norske utslipp økt med 3,9 % siden 1990. I samme periode har Sverige og Danmark henholdsvis redusert sine utslipp med 24 % og 27 %. Mens andre sektorer har redusert utslippene sine siden 1990, har utslipp fra olje og gass økt med 83 %.

Skal Norge redusere klimagassutslippene i tråd med det som kreves for å nå klimamålene og forhindre farlige klimaendringer, må oljeindustrien få mindre, ikke større, areal å lete etter og utvinne olje på. Dette er et tiltak for å regulere utvinningstempoet til et vesentlig lavere nivå enn i dag. Samtidig må fossil energibruk erstattes med fornybar. TFO-ordningen motvirker denne omstillingen.

Da TFO-ordningen ble iverksatt i 2003 var begrunnelsen at man skulle få flere mindre aktører inn på norsk sokkel. TFO var ment som et supplement til de ordinære konsesjonsrundene. I dag er TFO-ordningen likestilt med konsesjonsrundene, og gjennom TFO deles det ut nytt areal til oljeindustrien hvert eneste år. TFO-området har bare vokst og vokst, og over en tredjedel av alle konsesjonene som har blitt tildelt siden 1965 har blitt tildelt gjennom TFO.

Det finnes i praksis ingen grenser for TFO-ordningen

I teorien skal TFO-området gjelde "modne områder", med eksisterende infrastruktur og kjennskap til oljevirkosomhet. Men Olje- og energidepartementet gis i dag stor frihet til å bestemme hvilke områder som kan åpnes. I praksis kan TFO utvides til å gjelde hele den norske sokkelen, med unntak av de områdene som er politisk stengt for petroleumsvirksomhet.

Vi vil vise til Petroleumsmeldingens [Meld. St. 28 (2010 – 2011)] omtale av modne områder, hvor det er få begrensninger på hvilke områder dette kan gjelde: *"De modne områdene omfatter i dag store deler av Nordsjøen, de østlige og sørlige delene av Norskehavet og mesteparten av Barentshavet Sør."* (s.82)

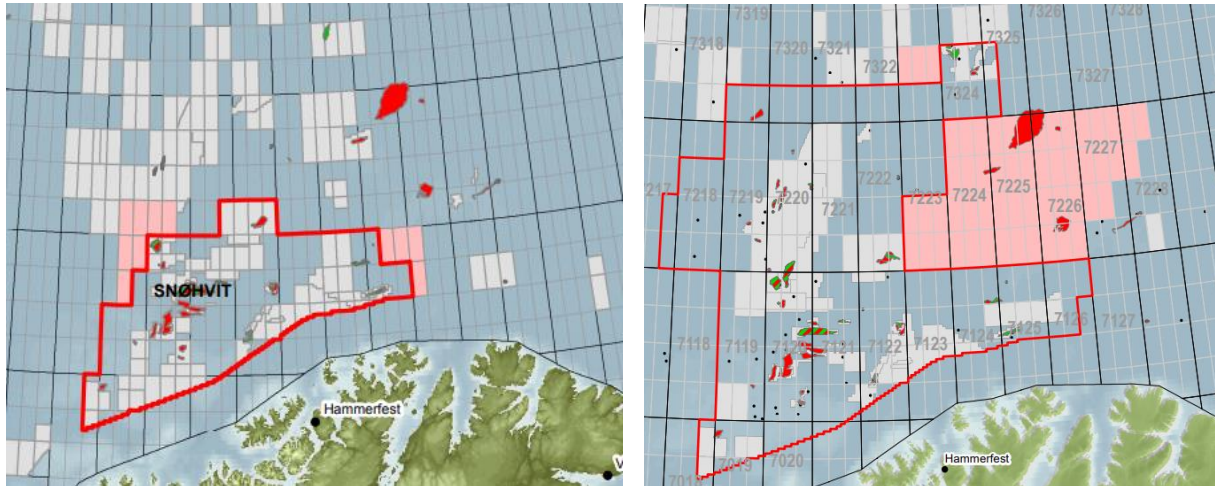
Videre slås det fast at beslutningen om utvidelse av TFO ikke skal bygge på hvorvidt havområdene er sårbare og økologisk verdifulle, men kun en såkalt petroleumsfaglig begrunnelse. I petroleumsmeldingen står det blant annet at:

"Alle områder som er åpnet for petroleumsvirksomhet, og ikke unntatt for petroleumsvirksomhet i en forvaltningsplan, kan inkluderes i TFO-området. Innenfor rammene av forvaltningsplanene er det en petroleumsfaglig vurdering når nye områder skal legges til TFO-området" (s. 79)

En slik forenklet vurdering tar ikke hensyn til om forvaltningsplanen for området presiserer området som særlig sårbart og verdifullt, og overlater i stor grad til Olje- og energidepartementet å avgjøre hvor store områder som skal tildeles og om områdene er modne for å åpnes.

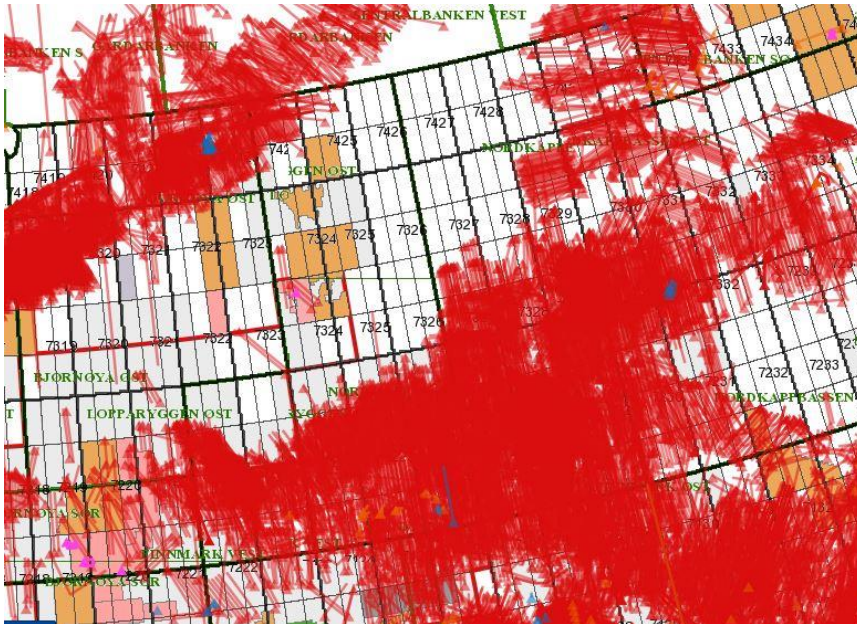
TFO-ordningen slipper oljeindustrien til i sårbare og risikofylte områder

I TFO 2018 foreslås det å utvide områdene i Barentshavet nord for 72. breddegrad betydelig. Dette vil bety at TFO-området i Barentshavet vil være mer enn dobbelt så stort som det var for bare få år siden. Det nordligste oljefeltet i Barentshavet i dag, Goliat, ligger over 200 kilometer sør for den nordligste grensen til dagens TFO-område. Oljevirkosomhet så langt nord medfører uakseptabel høy risiko, både for personell og miljø. Oljevernberedskapen gir ikke beskyttelsen som trengs, da den ikke vil fungere tilstrekkelig store deler av året på grunn av mørke, kulde og vær.

Bildene viser forslag til utvidelse i TFO 2015 (t.v) og TFO 2018 (t.h). En tilnærmet fordobling i areal på bare tre år er uforståelig, og gjenspeiler på ingen måte behovet for å trappe ned, ikke opp, tempoet på norsk sokkel i tiden framover.

Ved TFO-tildelingen i 2017 og forslaget til utvidelse i 2018 har man henholdsvis delt ut og lyst ut blokker i nærheten av Lofoten, Møreblokkene og Bjørnøya, noe som bekymrer de undertegnede organisasjonene. Dette gjør at oljeindustrien "omringer" sårbare og verdifulle områder som er vernet mot oljevirkosomhet, og utgjør en risiko for sårbar natur og rike fiskeressurser. Lofoten er blant annet et nøkkelområde for rekruttering til 70 % av fiskeressursene i Norskehavet og Barentshavet, og Møreblokkene er et svært viktig gyteområde for sild, sei og torsk. Seismikkskyting og risiko for ulykker i disse områdene utgjør en trussel mot fiskebestandene og høsting av fornybare ressurser. Utvidelsen i Barentshavet er særlig problematisk med tanke på fiske, da de overlapper med etablerte fiskeriområder. (se kart på neste side)

De røde feltene markerer status for fiskeredskaper (passive redskaper) i sjøen, dvs. liner, garn og teiner. Hentet fra Fiskeridirektoratets karttjeneste Yggdrasil

Av de 75 nye TFO tildelingene i 2017 er 13 er fordelt på ni særlig verdifulle og sårbare områder, påpekt i de marine forvaltningsplanene (se vedlagte kart). Dette er en skremmende utvikling, særlig med tanke på at Norge nå utarbeider en oppdatert marin verneplan som blir nødt til å foreslå områder utenfor 12 NM og som sannsynligvis da vil overlapse med flere særlig verdifulle og sårbare områder. Olje- og gassvirksomhet truer natur i særlig verdifulle og sårbare områder. I slike havområder må hensynet til naturverdiene veie tyngre enn olje- og gassvirksomhet. Når petroleum er samlet sett den klart største næringen i Norges havområder, skal Norge kunne holde de viktigste og mest sårbare områdene frie for denne aktiviteten.

TFO-ordningen overkjører miljøfaglige råd

I høringsbrevet for TFO 2018 står det: *"I høringsrunden bes det kun om innspill knyttet til om hvorvidt det er tilkommet ny, vesentlig informasjon som er relevant for beslutningen om hvor det kan være petroleumsaktivitet etter at den relevante forvaltningsplan ble behandlet, jf. Meld. St. 28 (2010-2011)."*

Det er problematisk at man kun ber om ny vesentlig informasjon. Når man ikke har lyttet til miljøfaglige råd i tidligere runder, blir det merkelig om interessorganisasjoner og miljøfaglige etater ikke får lov til å gjenta denne informasjonen på nytt, da den fortsatt er relevant.

I tillegg kommer det snart en oppdatert forvaltningsplan for de relevante områdene. Hvis man er opptatt av ny kunnskap før det deles ut blokker bør man vente med TFO 2018 til oppdateringen er lagt frem. I regjeringserklæringen fra Jeløya slås det fast at man utsetter 25. konsesjonsrunde til etter oppdateringen av forvaltningsplanen. Da er det naturlig å gjøre det samme med TFO 2018.

Konklusjon

Norges Kystfiskarlag, Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Greenpeace, WWF og Bellona krever at TFO-utvidelsen for 2018 må avvises, og at TFO-ordningen må avskaffes som tildelingsmekanisme på norsk sokkel. Ordningen tar ikke hensyn til miljøfaglige råd og utgjør en stor risiko for naturen i havområder som Stortingets vedtatte forvaltningsplaner skal ivareta. TFO-ordningen undergraver en helhetlig forvaltning av havmiljøet og vil også øke klimagassutslippene i oljeindustrien.

Med vennlig hilsen

Gaute Eiterjord
Natur og Ungdom

Sign.

Silje Ask Lundberg
Naturvernforbundet

Sign.

Truls Gulowsen
Greenpeace Norge

Sign.

Frederic Hauge
Bellona

Sign.

Annsophie Kristiansen
Norges Kystfiskarlag

Sign.

Ingrid Lomelde
WWF

Sign.